รูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัย ในสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

THE COMPETENCY MODEL OF THE HEAD DEPARTMENT THE UNIVERSITY OF LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

สมพร กันทวงศ์[1*] อุดม จำรัสพันธุ์[2] พิชญ์ ฉายายนต์[3] และ พนายุทธ เชยบาล[4]

[1] นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[3] รองศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[4] อาจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

* Corresponding Author E-mail : Somporn_kan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัยใน สปป.ลาว กระบวนการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** การสร้างรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชามีทั้งหมด 109 ตัวชี้วัด **ขั้นตอนที่ 2** การยืนยันรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา โดยการสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน กลุ่มเดิมทั้ง 2 รอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาได้รับการยืนยันทั้ง 109 ตัวชี้วัด **ขั้นตอนที่ 3** การจัดองค์ประกอบรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา ที่ได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาไปจัดองค์ประกอบโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว มี 11 องค์ประกอบ และ 105 ตัวชี้วัด คือ 1) สมรรถนะด้านการวิจัย และบริการทางวิชาการ มี 11 ตัวชี้วัด 2) สมรรถนะด้านการบริหาร และจัดการ มี 15 ตัวชี้วัด 3) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ มี 10 ตัวชี้วัด 4) สมรรถนะด้านการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน มี 17 ตัวชี้วัด 5) สมรรถนะด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน มี 9 ตัวชี้วัด 6) สมรรถนะด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล มี 12 ตัวชี้วัด 7) สมรรถนะด้านสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ มี 9 ตัวชี้วัด 8) สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษามี 4 ตัวชี้วัด 9) สมรรถนะด้านการบริหาร และการจัดการระบบสารสนเทศ มี 7 ตัวชี้วัด 10) สมรรถนะ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันการศึกษา มี 7 ตัวชี้วัด และ 11) สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ มี 4 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: รูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา, ผู้บริหารมหาวิทยาลัย

Abstract

The purpose of this study was to enhance the managerial competency model of the head department across the university in Lao People's Democratic Republic (LAO PDR) which consist of 3 steps as followed. Step 1: Creating a managerial competency model for Head of Department which has utilized Delphi technics. First round: Interviewing 19 specialist regarding the perspective and perception alongside by using main research instrument as analysis tool to conduct the interview opened question. The researchers analyzed data contents by using statistical software in social science manner. The research found that competency model of Head of Department with a total of 109 draft measure. Step 2: The Verification forms of head of department which carried out Delphi technique in round 2 and round 3 by 19 expert's perspective totally. The use of questionnaire tool in study approximately the five-level scale data analysis using statically software in social science. The research found that competency model of the head of department confirmed a total of 109 indicators. Step 3: The Management of Competency Model of Head of Department when obtaining the results from the expert. The researcher has led to the composition by analyzing the survey from the 335 samples. The scales are being used in approximately the five-level results were found that the competency model of head of department in the university of LAO PDR consisted of 11 elements, 105 metrics namely: 1) The Competency of research and academic services with 11 indicators 2) The Competency of administration and management with 15 indicators 3) The Competency of leadership with 10 indicators 4) The Competency of curriculum management with 17 indicators 5) The Competency of internal assurance quality systems with 9 indicators. 6) The competency of human resource development with 12 indicators. 7) The competency of Environment and a learning centre with 9 indicators. 8) The competency of students and colleagues's relationship with 4 indicators 9) The competency of administration and Information Management with 7 indicators. 10) The competency of students and academic institution relationship with 7 indicators. 11) The competency of Vision, mission with 4 indicators

Keywords: Competency model for head of Department, University Administrator

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงสภาวการณ์ของโลกในปัจจุบันมีลักษณะแบบไร้พรมแดน ทำให้องค์การต้องปฏิรูปตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นต้องอาศัยผู้นำที่มีความสามารถ (เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์ดา มาฆะศิรานนท์, 2544: 7) ซึ่งจะนำองค์การให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ไม่ว่าองค์การนั้นจะเป็นของภาครัฐหรือเอกชน และไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดผู้นำส่วนใหญ่ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนา และการดำเนินงานขององค์การเพราะจะทำให้ทุกส่วนในองค์การสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางที่องค์การต้องการ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Robbins & DeCenzo. (2004), ในองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ คนเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานกิจการอย่างหนึ่งขององค์การหรือหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น สปป.ลาว จึงเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงถือเอาแผนงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นแผนการระดับชาติจึงถูกจัดให้เป็นแผนงานใหญ่เป็นแผนงานบุริมสิทธิ์ ของ สปป.ลาว ในการพัฒนาคนตามแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ถึงปี ค.ศ.2020 (แผนยุธศาตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถึงปี ค.ศ. 2020)

การบริหารงานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในระดับภาควิชามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของมหาวิทยาลัย เนื่องจากภาควิชาเป็นทั้งแหล่งวิชาการและหน่วยบริหารวิชาการไม่ว่าจะเป็นการผลิตบัณฑิตการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมหรือการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ที่เป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยล้วนเป็นงานที่ปฏิบัติโดยภาควิชาทั้งสิ้น นอกนี้ภาควิชา เป็นที่ทำงานของอาจารย์ แล้วยังเป็นหน่วยงานที่กำหนดบทบาทและทิศทางวิชาการ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการธำรงรักษา และการปรับเปลี่ยนความรู้ต่างๆ อาจารย์ นักศึกษา ผู้บริหาร และนักวิชาการใช้เป็นที่พบปะสร้างความคุ้นเคยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาการ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีการถ่ายทอดความรู้ ความสามารถเฉพาะสาขาวิชา เป็นที่หล่อหลอมความคิด และบุคลิกภาพความเป็นนักวิชาการ อีกทั้งยังเป็นเป็นที่รวมของอาจารย์ที่มีความสนใจและมีพื้นฐานความรู้ความสามารถเฉพาะสาขา วิชา (จรัส สุวรรณเวลา, 2540; Creswell, Wheeler, Seagren, Egly, & Beyer, 1990; Bright, & Richards, 2001) ภาควิชาจึงเป็นที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญการเฉพาะสาขาวิชานั้นๆ หากผู้บริหารระดับภาควิชา ได้ใช้ศักยภาพเต็มที่ในการบริหารจัดการสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการของอาจารย์ สร้างความแข็งแกร่งของภาควิชา หรือความชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาย่อมนำไปสู่การสร้างความเป็นเลิศ และการบรรลุเป้าหมาย พันธกิจของคณะวิชาและมหาวิทยาลัย (จรัส สุวรรณเวลา, 2540; วิจิตร วรุตบางกูร, 2545; Bennett, 1994; Hammond, 2000)

ดังนั้นหัวหน้าภาควิชาจึงเป็นผู้บริหาร และผู้นำที่ต้องมีภารกิจต้องรับผิดชอบอย่างน้อย 2 ประการ คือ การจัดบรรยากาศด้านการเรียนการสอน และการป้องกันเพื่อให้หน่วยงานดำรงอยู่ต่อ ไปได้ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2540) ขณะเดียวกันหัวหน้าภาควิชาที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำระดับกลางของมหาวิทยาลัยต้องพยายามรวมพลังคณาจารย์หรือประสานงานเพื่อให้เพื่อนร่วมงานทำภารกิจของมหาวิทยาลัย เช่น ด้านการจัดการการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการแก่สังคม และด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้บรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัย (จรัส สุวรรณเวลา, 2540) จากบทความสำคัญดั่งกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างรีบด่วนที่จะต้องปรับปรุง และยกระดับภาระบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของมหาวิทยาลัย ในสปป.ลาว ในยุคแห่งการพัฒนาประเทศ ให้มีสุขลักษณะการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาภาควิชาของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา สำหรับมหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) เพื่อเสนอรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** การสร้างรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจงโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 **ขั้นตอนที่ 2** การยืนยันรูปแบบเป็นกานสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นชนิดมาตราส่วนประมานค่า 5 ระดับ โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และ3 **ขั้นตอนที่ 3** การจัดองค์ประกอบของรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชามหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จาก 5 มหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว จำนวน 335 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชามหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว ได้จากกระบวนการทำเดลฟาย และ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทำให้ได้องค์ประกอบ 11 องค์ประกอบ และ 105 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านการวิจัย และบริการทางวิชาการ ประกอบด้วย 11 ตัวชี้วัดได้แก่ 1) บริหารจัดการผลประโยชน์หรือรายได้ที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาการได้อย่างโปร่งใส 2) เป็นผู้นำในการทำวิจัยและงานบริการวิชาการในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ 3) ใช้รายงาน ผลการประกันคุณภาพการศึกษามาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของภาควิชาได้ 4) ส่งเสริมให้อาจารย์ในภาควิชาได้ทำทั้งงานวิจัยขั้นพื้นฐานและงานวิจัยประยุกต์ 5) ติดตามผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพของภาควิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง 6) ส่งเสริมให้อาจารย์ค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่อง 7) จัดทำผลการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปีได้ 8) เข้าใจในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และระเบียบการที่ส่งเสริมอาจารย์ และนักศึกษาดำเนินการค้นคว้าวิจัยและการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม 9) ปฏิบัติตามแผนการจัดกิจกรรมและโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคมได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ 10) ส่งเสริมอาจารย์ในภาควิชาให้บริการวิชาการตามความต้องการของชุมชนและสังคม และ 11) เป็นแกนนำในการกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านการวิจัย

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านการบริหาร และจัดการ ประกอบด้วย 15 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) รู้และเข้าใจขอบข่ายงานตามสาขาที่ตนเองรับผิดชอบ 2) สร้างความร่วมมือกับองค์การที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และต่างประเทศ 3) วิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดในระยะผ่านมา และ ในปัจจุบันของภาควิชาเป็นอย่างดี 4) รับฟังความคิดเห็นทั้งจากระดับบนและระดับล่าง 5) รู้และเข้าใจจุดแข็งจุดอ่อนของภาควิชาที่ผ่านมา 6) ตัดสินปัญหาด้วยหลักการ และเหตุผลบนพื้นฐานหลักการรวมศูนย์ประชาธิปไตย 7) กำกับดูแลประสิทธิผลของภาควิชา 8) สรรหาแหล่งทุนหรืองบประมาณเพื่อสนองและรับใช้ภาควิชา 9) สรรหาแหล่งทุนหรืองบประมาณเพื่อสนองและรับใช้ภาควิชา 10) บริหารด้านการเงินอย่างโปร่งใส 11) กล้าตัดสินใจ กล้าคิดกล้าทำเพื่อนำพาภาควิชาให้ก้าวหน้าต่อไป 12) สรรหาผู้บริหารระดับรองในภาควิชาอย่างเหมาะสม 13) สร้างความสามัคคีภายในภาควิชาอย่างแน่นแฟ้น 14) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของภาควิชา และ 15) ประสานงานทั้งภายใน และภายนอกภาควิชา และต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชา 2) สื่อสารด้วยข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับความเป็นจริงและรู้ว่าอะไร ควรพูดและไม่ควรพูด 3) แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เหมาะสมและทันเหตุการณ์ 4) แสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีจนเป็นที่ยอมรับ 5) ปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรองใช้เหตุผลในการตัดสินใจ 6) เป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูง 7) เป็นผู้นำที่มีความเสียสละสูง 8) สร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ภายในภาควิชามีส่วนร่วมในการทำงาน 9) เปิดโอกาสให้อาจารย์ ในภาควิชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 10) สรรหาแหล่งทุนหรืองบปะมาณเพื่อสนองและรับใช้ภาควิชา

องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะด้านการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน ประกอบด้วย 17 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) วิเคราะห์และเข้าใจในหลักสูตรที่ภาควิชารับผิดชอบได้เป็นอย่างดี 2) สร้างขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย อาจารย์พนักงานและนักศึกษาที่มีผลงานดีเด่น 3) จัดทำหลักสูตรตามมาตรฐานหลักสูตรแห่งชาติ 4) สามารถส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย 5) จัดทำหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ

และท้องถิ่น 6) นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 7) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ดี มีห้องปฏิบัติห้องทดลอง หอสมุด ตำราสื่อการเรียนการสอน 8) ให้บริการการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก 9) มีระบบการติดตามการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน 10) เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร 11) จัดทำแผนการเรียนการสอนตามแผนปฏิทินการศึกษา 12) จัดหาแหล่งฝึกหัดงานของนักศึกษาได้อย่างเพียงพอและครอบคลุมรายวิชาที่รับผิดชอบ 13) ประเมินหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 14) จัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธี ให้เหมาะกับผู้เรียน และสถานการณ์ 15) จัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ๆให้มีการฝึกแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน16) อภิปรายในการพิจารณาอาจารย์ผู้สอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของภาควิชา และ 17) ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

องค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัดได้แก่ 1) จัดให้มีหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับภาควิชาได้ 2) กำหนดมาตรฐานของภาควิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติ ของประเทศในภูมีภาคเดียวกัน 3) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับอาจารย์ พนักงาน และนักศึกษาได้ 4) คัดกรองข้อมูลข่าวสารทางวิชาการที่เชื่อถือและได้รับการยอมรับ 5) ส่งเสริมระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน 6) ทำแผนดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา 7) วัดและประเมินผลคุณภาพการศึกษาของภาควิชาได้ตามสภาพความเป็นจริง 8) เผยแพร่งานประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชาให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้และเข้าใจ และ 9) จัดระบบการประกันคุณภาพระดับภาควิชาที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพ ระดับคณะวิชา ระดับมหาวิทยาลัย และระดับชาติ

องค์ประกอบที่ 6 สมรรถนะด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย 12 ตัวชี้วัดได้แก่ 1) สรรหาอาจารย์ใหม่ ที่สอดคล้องตามความต้องการและแผนพัฒนาของภาควิชา 2) ให้คำปรึกษา ให้คำชี้แนะ และจัดอบรมอาจารย์ใหม่ให้มีความรู้ ทักษะการเรียนการสอน 3) ทำแผนพัฒนาอาจารย์ให้มีตำแหน่งทางวิชาการทั้งระดับผู้ช่วยอาจารย์ อาจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ 4) ส่งเสริมให้อาจารย์แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ความคิด และเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน 5) ส่งเสริมให้อาจารย์ พนักงานจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง (Portfolio) เป็นประจำ 6) ทำแผนพัฒนาอาจารย์ให้มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้น ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และ ปริญญาเอก 7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้เป็นอย่างดี 8) ทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สามารถสืบทอดงานของภาควิชาทั้งระยะสั้น และระยะยาวสอดคล้องกับแผนของมหาวิทยาลัย 9) ส่งเสริมให้อาจารย์ได้ประเมิน และติดตามผลของตนเองอย่างต่อเนื่อง 10) จัดทำแผนปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเผยแพร่ให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ 11) ประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงานเป็นระยะ และ 12) ใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะด้านสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) กำกับดูแลระบบอินเตอร์เน็ตในส่วนของภาควิชารับผิดชอบ 2) จัดการเรียนการสอนตามระบบเรียนทางไกล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กำกับดูแล อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องทดลอง ห้องประชุม ห้องค้นคว้า และห้องอาหารที่ภาควิชารับผิดชอบให้ใช้งานได้สะดวก และปลอดภัย 4) ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาเกียรติประวัติของบุคคลสำคัญด้านต่างๆ ของชาติ 5) จัดหาหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการในสาขาวิชาให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา 6) ส่งเสริมให้อาจารย์ และนักศึกษาได้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม 7) กำกับดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม ความสะอาด

ของพื้นที่ภาควิชารับผิดชอบได้เป็นอย่างดี 8) สร้างเครือข่ายการร่วมมือกับนิสิตเก่าและผู้ประกอบการทั้งภาครัฐ และเอกชน และ 9) มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 8 สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษา ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามคำขวัญการศึกษา “สามลักษณะและห้าหลักมูล” ได้อย่างทั่วถึง 2) ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่นักศึกษา 3) ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของ “สามองค์การจัดตั้งมหาชน”ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และ 4) ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกฎระเบียบให้นักศึกษารับรู้เป็นประจำ

องค์ประกอบที่ 9 สมรรถนะด้านการบริหาร และการจัดการระบบสารสนเทศประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ใช้คอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อความก้าวหน้าเทคโนโลยี 2)ใช้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ไวต่อการให้บริการ เช่น ระบบการลงทะเบียนเรียน ระบบคุ้มครองคะแนน ระบบคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของอาจารย์ และพนักงาน 3) นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4) มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้กรอบนโยบายของ สปป.ลาว 5) แจ้งผลการสอบและผลการเรียนผ่านระบบเทคโนโลยี สารสนเทศได้ 6) สร้างจริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 7) นิเทศการสอนอาจารย์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 10 สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันการศึกษาประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด 1) ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา 2) ส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างความรัก ความเมตตา และความผูกพันที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษา 3) สร้างโอกาสให้นักศึกษาเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตการเป็นนักศึกษา 4) ส่งเสริมนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของสโมสรนักศึกษา 5) ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณีอันดีงามของชาติ 6) ส่งเสริมนักศึกษาเป็นผู้จัดการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) สร้างโอกาสให้นักศึกษาเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตการเป็นนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 11 สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สื่อสารให้อาจารย์พนักงาน และนักศึกษาเข้าใจตามแนวทางของพรรค ของรัฐในแต่ละช่วงเวลา 2) ทำความเข้าใจทางด้านการเมืองการปกครองของประเทศเป็นอย่างดี 3) ทำแผนการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของคณะวิชา ของมหาวิทยาลัยที่วางไว้ และ 4) ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว มี 11 องค์ประกอบ ดังนี้ **องค์ประกอบที่ 1** สมรรถนะด้านการวิจัย และบริการทางวิชาการ ซึ่งสามารถบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 11 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.526–0.713 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 9.781 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.974 แสดงว่า ทั้ง 11 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยาย องค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาด้านการวิจัยและบริการทางวิชาการได้ร้อยละ 8.974 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับที่จรัส สุวรรณเวลา (2545) กล่าวไว้ว่าการวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุดมศึกษาในโลกปัจจุบัน แต่มีความหลากหลายแตกต่างกันตามภารกิจและเป้าหมายของมหาวิทยาลัยนั้นๆ ในการวิจัยมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนในหลายด้านการจัดการที่มี

ประสิทธิภาพมีความจำเป็นมากขึ้น บุคลากรต้องมีความ สามารถสูง และมีเวลาคิดตลอดจนสามารถทุ่มเทความตั้งใจและสติปัญญาให้กับงานวิจัยอย่างสูง ดังนั้น ผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาจึงต้องมีความสามารถที่จะชี้นำการทำวิจัยในสาขาวิชาที่ภาควิชารับผิดชอบ และสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในการบริการและการสอนและการพัฒนาวิชาชีพได้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านการบริหาร และจัดการ ซึ่งสามารถบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 15 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.324–0.722 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 9.289 และ ร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.522 แสดงว่า ทั้ง 15 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาด้านการบริหารและจัดการได้ร้อยละ 8.522 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับที่บาร์โทลและมาร์ติน (Bartol &Martin,1998 อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงค์, 2550) กล่าวไว้ว่า การจัดการเป็นกระบวนการในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยการทำหน้าที่หลัก 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การชี้นำ และการควบคุมองค์กร สอดคล้องกับ รู และไบอาร์ส (Rue & Byars, 2002 อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงค์, 2550) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการ คือ รูปแบบของงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานทรัพยากรต่างๆ ขององค์กร

องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 10 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.344–0.746 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 3.362 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.734 แสดงว่า ทั้ง 10 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาด้านภาวะผู้นำได้ร้อยละ 8.013 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับที่สิปนนท์ เกตุทัต (2539); ทัคเกอร์ และไบรอัน (Tucker & Bryan, 1988) ที่มีแนวคิดเห็นไปแนวทางเดียวกันว่าหัวหน้าภาควิชาควรมีความเป็นผู้นำมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบทบาทมหาวิทยาลัย และความรับผิดชอบของตนและสถาบันที่มีต่อสังคมเป็นส่วนรวมเพราะว่าการมีทักษะภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการและผลสำเร็จในการบริหารงานของภาควิชา

องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะด้านการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 17 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.363–0.609 มีความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 8.598 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 7.888 แสดงว่า ทั้ง 17 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาด้านการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนได้ร้อยละ 7.888 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับที่วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2549) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการในยุคโลกาภิวัฒน์ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองเต็มที่

องค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 9 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.539–0.690 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 7.414 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 6.802 แสดงว่า ทั้ง 9 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาด้านระบบการประกันคุณภาพภาย ในได้ร้อยละ 6.802 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับผลการศึกษาของณฐมนวรรณ ศิริชัยวุฒิ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาในเขต

ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านโครงสร้าง 3) ด้านบุคลากร 4) ด้าน กระบวนการ และ 5) ด้านทรัพยากร ซึ่งปัจจัยด้านการบริหารที่มีความสำคัญต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษา คือ การทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับที่อดุลย์ สุชีรัมย์ (2555) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในในสถานศึกษามีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ ด้านลักษณะขององค์การ ด้านบุคลากรในองค์การ ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมองค์การ

องค์ประกอบที่ 6 สมรรถนะด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัด สำคัญ จำนวน 12 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.328–0.622 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 6.509 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.971 แสดงว่าทั้ง 12 ตัวชี้วัด เป็นตัวแปรที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัว หน้าภาควิชาด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลได้ร้อยละ 5.971 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับที่ทินพันธ์ นาคะตะ (2546) ที่กล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัยควรเสาะแสวงหาให้ได้คนดี คนเก่ง คนที่มีความเป็นนักวิชาการ คนที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการในระดับหัวหน้าหรือระดับอาจารย์ และเมื่อได้มาแล้วควรสนับสนุนให้สามาถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้สามารถพัฒนาความรู้ก้าวหน้า ให้โอกาสมีบทบาทและผลิตผลงานทางวิชาการ จัดให้ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ดูแลให้ความก้าวหน้าในอาชีพ คุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดให้มีระบบการจัดให้พ้นจากหน้าที่การงานด้วยวิธีที่เหมาะสมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยนั้น จะครอบคลุมถึงการวางแผนกำลังคน การสรรหาคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การบริหารเงินเดือนและค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ระเบียบวินัย และสิทธิต่างๆ โดยเฉพาะด้านแสวงหาเพื่อให้ได้คนที่เหมาะสมมาเป็นอาจารย์

องค์ประกอบที่ 7 สมรรถนะด้านสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 9 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.357–0.736 มีความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 6.182 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.672 แสดงว่า ทั้ง 9 ตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาด้านสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ได้ร้อยละ 5.672 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับเครสเวลล์, วีเลอร์, ซีเกรน, อีกลี, และเบเยอร์ (Creswell, Wheeler, Seagren, Egly, & Beyer, 1990) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้นั้นภาควิชาเป็นแหล่งที่มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะพัฒนาคงไว้และถ่ายทอดความรู้ เป็นแหล่งที่พบปะของคณาจารย์ และนิสิต และเป็นแหล่งสร้างเสริมความเข้าใจ และจัดระบบงานให้กับคณาจารย์ซึ่งคณาจารย์สามารถที่จะได้รับการพัฒนาในเชิงวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 8 สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษา ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญ จำนวน 4 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.559–0.699 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 5.515 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.060 แสดงว่า ทั้ง 4 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษาได้ร้อยละ 5.060 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็มบาทา (Mbatha, 2004) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับการใช้บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายวิชาการระหว่างสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกับสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง

เป็นการสะท้อนผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และการอภิปรายกันเป็นประจำระหว่างผู้เรียนกับครู และผู้เรียนกับผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้าจะช่วยปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 9 สมรรถนะด้านการบริหาร และการจัดการระบบสารสนเทศ ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญจำนวน 7 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.381–0.622 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัด เท่ากับ 4.586 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 4.207 แสดงว่า ทั้ง 7 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา ด้านการบริหารและการจัดการระบบสารสนเทศได้ร้อยละ 4.207 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ถึงปี 2030 แผนยุทธศาสตร์ถึงปี 2025 และแผนพัฒนาแขนงการศึกษาและกีฬา 5 ปี ครั้งที่ 4 (2016–2020) กรวงศึกษาธิการ และกีฬา ของ สปป.ลาว ที่ระบุว่าการจัดการด้านสารสนเทศเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำหรับส่งเสริมการบริหารและจัดการสารสนเทศ มีความจำเป็นจะต้องมีการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน และมีการเชื่อมโยงกับสากล

องค์ประกอบที่ 10 สมรรถนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันการศึกษา ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัดสำคัญจำนวน 7 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ ประกอบอยู่ระหว่าง 0.495–0.613 มีความแปปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 4.171 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 3.826 แสดงว่าทั้ง 7 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะ ของหัวหน้าภาควิชาด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันการศึกษาได้ร้อยละ 3.826 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับที่ ชาญชัย อินทรประวัติ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของกิจกรรมที่มีประโยชน์ทางการศึกษาที่เกิดจากการคิดและการดำเนินการของนักศึกษา โดยการให้คำปรึกษาและดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาให้อยู่ในกรอบนโยบายประเพณีและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 11 สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ ซึ่งบรรยายด้วยตัวชี้วัด สำคัญจำนวน 4 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.346 – 0.559 มีความแปรปรวนของตัวชี้วัดเท่ากับ 2.556 และร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 2.345 แสดงว่าทั้ง 11 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายสมรรถนะหัวหน้าภาควิชาด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจได้ร้อยละ 2.345 ทัศนะหรือคำอธิบายของผู้วิจัยต่อผลที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอธ์ (Eith, 2002) ที่ศึกษาบทบาท วิสัยทัศน์และสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาในศตวรรษที่ 21 ในวิทยาลัยชุมชน ในมลรัฐอเมริกา จำนวน 25 คน โดยการศึกษาเชิงคุณภาพผลการศึกษาพบว่าหัวหน้าภาควิชามีวิสัยทัศน์ 3 ประการคือ 1) การสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และ 3) การปรับการสนับสนุนองค์การ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.จากผลวิจัยที่พบว่าฝ่ายบุคคล ควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเมื่อมีการทาบทาม หยั่งเสียงหาบุคคลเพื่อเข้าคัดเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาในมหาวิทยาลัย ของ สปป.ลาว

2.จากผลวิจัยที่พบว่าฝ่ายบุคคล ควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาในมหาวิทยาลัย ของ สปป. ลาว

3.จากผลวิจัยที่พบว่าหน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้องค์ประกอบรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชามหาวิทยาลัย ใน สปป. ลาว ให้บรรจุไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำตัวชี้วัดที่ได้นี้ไปสร้างและพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะระดับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต่อไปได้

2. สามารถนำองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ไปวิจัยเพิ่มเติม เพื่อขยายแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาสำหรับมหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว ต่อไปได้

3. ควรทำศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัย ใน สปป.ลาว

4. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพสู่การปฏิบัติการโดยใช้วิธีการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) โดยการนำผลวิจัยนี้เป็นข้อมูล และแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพไปใช้ในการพัฒนารูปแบบสมรรถนะของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัยใน สปป.ลาว ให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2013). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถึงปี ค.ศ.2020 ของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาของ สปป.ลาว.

กระทรวงศึกษาธิการ และ กีฬา. (2015). วิสัยทัศน์ถึง ปี2030 แผนยุทธศาสตร์ถึงปี 2025 และแผนพัฒนาแขนงการศึกษาและกีฬา 5 ปี ครั้งที่ 4 (2016-2020) ของกรวงศึกษาธิการ และกีฬาของ สปป.ลาว.

จรัส สุวรรณเวลา. (2545). อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญชัย อินทรประวัติ. (2545). “กิจกรรมนักศึกษา เรื่องของการเล่นที่ต้องบริหารจัดการ โดยผู้รู้จริงและต้องทำจริงๆ,” ในเอกสารประกอบโครงการประชุมสัมมนาพัฒนาการบริหาร และแนวทางส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากรด้านกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒสงขลา.

ณฐมนวรรณ ศิริสุขชัยวุฒิ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง.

เดชน์ เทียมรัตน์ และกานต์สุดา มาฆะศิรานนท์. (2544). วินัยสำหรับองค์การแห่งการเรียนรู้ พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ท.

ทินพันธุ์ นาคะตะ.(2546). รัฐศาสตร์: ทฤษฎีแนวความคิด ปัญหาสำคัญและแนวทางการศึกษาวิเคราะห์การเมืองกรุงเทพมหานครโครงการเอกสารและตำราสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์นิด้า.

วิจิตร วรุตบางกูร. (2545). ศิลปศาสตร์น่ารู้สำหรับผู้นำ. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2550). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544).“การบริหารแบบมีส่วนร่วม”ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติ

สิปปนนท์ เกตุทัต. (2545). จากอดีตและปัจจุบันสู่อนาคตของการปฏิรูปการศึกษาไทย: สู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

Bartol, K.M. and Martin D. C. (1991). Management. NewYork: McGraw–Hill, Inc.

Bennett & O'Brien. (1994). Predictors of Learning Organizations: A Human Resource Development Practitioner's Perspective. (Online). Available: www.emeraldinsight.com/Insinght/viewContenItem.

Creswell, J. W., Wheeler, D. W., Seagren, A. T., Egly, N. J., & Beyer, K. D. (1990). The academic chairperson's handbook. Lincoln, NE: University of Nebraska Press.

Eith, G. L. (2002). Vision, roles and competencies of the 21th century community college continuing education department head. Teacher College, Columbia University, Digital Dissertation UMI Number 3042337. Proquest Information and Learning Company Retrieved August 2, 2002.

Hammond, P. (2000). The influence the head of department on the quality of teaching and Learning.

Mbatha, M. V. (2004). The principal's instructional leadership role as a factor influencing academic performance: a case study. University of South Africa. Retrieved on September 15, 2007, from http://etd.unisa.ac.za/ETD–db/ETD–desc/describe?urn= etd– 05272005–152252.

Rue, L.W. & Byars. L. L. (1995). Management: Skills & Application. Chicago: Irwin Qualitative research. Upper Saddle River, New Jersey : Merrill Prentice Hall.

Robbins & DeCenzo. (2004), Certo. (2003),บริหารจัดการ.[ออนไลน์].(สืบค้นเมื่อวันที่15 มกราคม 2559).http://www.gotoknow.org/posts/447935.

Tucker, A. and Bryan, R.A. 1988. The academic Dean. New York : Macmillan Publishing Company.

Weller, L.D. (2001). Department heads: The most underutilized leadership position.NASSP Bulletin: 73–81.